

VAN VERBINDING

Adriaan Brouwers maart 1980

Het negende beeld zal een beeld worden van het bewuste Zijn en de geest die deze aarde draagt.

Ik zal mijn best doen om terug te geven wat ik gekregen heb.

Ik hoop dat het nieuwe beeld iets zal bijdragen aan het verlangen van alle mensen om elkaar te vinden.

Dat de sluimerende drang naar open en vrij mens-zijn, meer en meer wakker zal worden en dat we perspectief zullen zien en kunnen geloven in een hernieuwde wereld, waarin we samen verder kunnen gaan.

VAN IMPACT, INSPIRATIE EN VERBINDING (uit brieven tot oktober 1986)

Ronald Alley (Keeper of the Modern Collection at the *Tate Gallery* vanaf 1965. *The Guardian*: "His discerning eye built the Tate gallery's modern art collection" / *The Independent*: "The Tate had become truly international. What happened to change its perspective so radically? To a great extent, what happened was simply Ronald Alley" 1985

I very much enjoyed seeing your sculptures. I liked them even more than I did in the photographs and find them very individual, and rich and complex in meanings, as well as beautifully made.

Aniela Jaffé (naaste medewerkster van Carel Jung, schreef o.a. samen met hem zijn autobiografie *Memories, Dreams, Reflections* en het hoofdstuk over kunst in het boek *Man and his Symbols*) 1973

Es hat mich sehr gefreut, das Sie und Ihr Freund zu mir kamen, um mir Ihre beiden Skulpturen zu zeigen, die ich beide sehr eindrücklich fand. . . . das beide Figuren den Eindruck grosser künstlicher Ehrlichkeit machen und darum auch mich als Betrachterin positiv beeindruckten: sie haben Aussage (Inhalt) und sind schön (Form).

John Kasaipwalova (dichter en studentenleider in anti-koloniale beweging Papua Nieuw Guinea, ontwikkelde een coöperatieve culturele beweging op de Trobriand-eilanden) 1980:

I wish to commence the Sopi Arts School again and would like you to be co-director of the school together with me.

I wrote a very long poem after your visit to me in prison called 'Sail the midnight sun'.

Het verhaal in dit gedicht wordt door cultureel antropologen geïnterpreteerd als een metafoor voor de opkomende natie Papoea-Nieuw-Guinea in zijn evolutie van een traditionele samenleving naar het soort westerse samenleving dat de mensen moeten vormgeven vanuit de realiteit om hen heen. Het vormde de basis voor een volksopera die overal ter wereld is uitgevoerd.

Tariq Ali (politiek activist in Pakistan en later in Engeland, publiceerde tientallen boeken, waaronder *Fear of Mirrors*, directeur Bandung Productions) 1985

We find your work to be most impressive. We are extremely interested in the possibility of doing a film on your work in 1986 and would be grateful if you could confirm that such a project would be agreeable to you)

Heinz Georg Häussler (in 1972 mede oprichter Alanus Hochschule voor muzikale en beeldende kunsten en docent en hoofd van de afdeling beeldhouwkunst, schreef 'Entdeckung der Formgesetze Michelangelos') 1984:

Viel habe ich an dich gedacht und dein Buch an meine studenten weiterverleihen und auf deinen wunderbare Bildhammerarbeit aufmerksam gemacht.

Prof. Dr. Freiherr van Weiszäcker (op dat moment directeur van het Max Planck Instituut) 1984

The works are impressive

Fritjof Capra (auteur van *The Tao of Physics* en *The Turning Point*) 1985

I have been very touched because of the beauty in your work.

Hans Redeker (dichter en essayist, was van 1949 tot 1978 beeldende kunstcriticus en beeldende kunstredacteur bij het Algemeen handelsblad en later de NRC, publiceerde diverse boeken over kunstenaars en artikelen in Kunstbeeld) 1980:

Ik geloof in deze beelden, als behorende tot het belangrijkste wat de moderne plastiek heeft voortgebracht . . . in de enorme artistieke kracht van deze beelden en in de visie, welke er aan ten grondslag ligt. het in mijn ogen grandioze en indrukwekkende van wat artistiek in een zo langdurig groeiproces tot stand kwam.

Jo Langen (auteur kunstboeken en vanaf 1975 directeur kunstboeken-uitgeverij Van Spijk) 1980

En dan zal blijken dat deze beelden, in een langzaam proces van rijping en conceptie ontstaan, inderdaad tot de hoogtepunten van de moderne, naoorlogse plastiek behoren, in hun verregaande geabstraheerde vorm boordevol leven – menselijk, animaal, vegetatief -, daarbij vanuit elke ruimtelijke gezichtshoek beziend, boeiend en volmaakt.

Max van Huut en Ton Alberts (architectenbureau Alberts) 1982:

Het werk van Adriaan Brouwers typeren wij als een voortdurend zoeken naar harmonie: een nieuwe band tussen leven en kunst. Of zoals de Stijl het zo mooi kon zeggen: de taak van de kunstenaar was een kunst te scheppen die de harmonie zou bevorderen.

Het centrale thema van Mondriaans opstel was dan ook dat de nieuwe beelding het bereiken is van een evenwicht tussen het individuele en het universele, tussen natuur en geest. En dit is wat ons zo treft in het werk van Adriaan Brouwers.

Aldo van Eyck (architect en buitengewoon hoogleraar TU Delft, de Afrikaanse volksarchitectuur was een van zijn belangrijkste inspiratiebronnen) 1985

*De beelden zijn doorwrocht en hebben een grote intensiteit.
Nu maar een plek vinden en er een plaatsen!*

Floor Haak (secretaris van de Raad van Advies voor het Wetenschapsbeleid, vrijdenker bij de overheid, columnist Financieel Dagblad) 1984

De meeste beelden maakten grote indruk; een vond ik fantastisch . . . symboliseert het in mijn ogen de ontworsteling van het abstracte aan het concrete, van het natuurlijke aan het gekunstelde, van het ideële aan het materiële, van het hemelse aan het aardse, van het mystieke aan het bevattelijke, van het spirituele aan het gangbare, van het vrouwelijke aan het mannelijke of hoe je het maar noemen wilt.

Philip Engelen (documentairemaker voor de IKON – zijn serie *Passions of the Soul* [1991] gaat over de Jungiaanse psychologie, in de vierde aan Carl Gustav Jungs boek 'Antwoord op Job' gewijde aflevering legt Jung uit dat bewustwording niet betekent dat je het licht nastreeft, maar dat je je bewust wordt van je eigen duisternis – vgl. o.a. interview Adriaan Brouwers – deel 2 op www.adriaanbrouwers.org) 1986

*Het gevoel van onkwetsbaarheid ontleende ik aan jouw beelden, alsof ik even aangesloten was geweest op een waarschijnlijk onkènbare bron van kracht.
: dat jij mij ontzaglijk hebt geïnspireerd door je werk. Ik moet nu dóórgaan op de weg die ik aarzelend ben ingeslagen. Daarvoor alleen al ben ik je dankbaar.*

Ley Albrichs (directeur museum Bommel van Dam) 1980

Adriaan is zo uniek dat ik je niets kan vertellen over de beelden. Je moet gewoon komen kijken.

VAN ARTISTIEKE KWALITEIT EN VAKMANSCHAP

Ronald Alley

it is clear from seeing slides projected onto a large screen that they would lend themselves to monumental enlargement for outdoor setting. The sculptures seem to have a real sense of scale and the forms are so taut and precise, so highly charged and carefully worked out, that I feel confident that they would enlarge without any loss of tension. The effect of seeing certain of them really big, so that one could not only walk around them but underneath some of the forms, would be quite extraordinary and dramatic.

Aniela Jaffé

das beide Figuren den Eindruck grosser künstlicher Ehrlichkeit machen und darum auch mich als Betrachterin positiv beeindrucken: sie haben Aussage (Inhalt) und sind schön (Form).

Hans Redeker

hoezeer hij buiten alle boeken en theorieën om aan zijn beelden de kracht kon geven van het archetypische, de in plastiek uitgedrukte symbool-betekenis ten opzichte van de meest elementaire, in ons onderbewustzijn voortlevende aspect van ons leven.

Adriaan Brouwers slaagt er namelijk in, binnen een abstract te noemen plastiek veel aspecten te verenigen. Wij vinden er heel sterk het organische in terug. De groeikracht van wat ontkiemt, de innerlijke ritmiek van het vegetatieve, maar ook het animale en daar overheen naar de mens: een lijfelijke ritmiek die tot in het erotische en de liefde leidt.

Toch blijft het beslissende de plastische kracht van zijn beelden, naar alle kanten toe de ruimte bezielend, van alle kanten gezien boeiend en anders. Beelden om mee te leven. Beelden, waarin de hedendaagse mens zich zal herkennen ook al zou hij het niet onder woorden kunnen brengen.

Kunstcommissie NMB

Laat ik voorop stellen, dat de waardering voor het kunstenaarschap van Adriaan Brouwers algemeen en ongeveinsd was. Het bijzondere vakmanschap, dat op ongeëvenaarde wijze aan dit moeilijke werk en aan de beheersing daarvan, en grondslag ligt, mag gerust als uniek worden bestempeld.

Ton Alberts en Max van Huut

Bij Adriaan Brouwers is dan ook de kunst van het hart geboren. Of zoals een vriend van ons opmerkte toen hij de beelden van Brouwers zag, "Voor het eerst in mijn leven dat ik iemand tegen kom die roetsvrij-staal tot 'leven' heeft gebracht".

Aldo van Eyck

De beelden zijn doorwrocht en hebben een grote intensiteit.

RECENTIES

=====

NRC Handelsblad

" Soepel en sierlijk verglijden bollen tot drie-dimensionale ovalen, ontplooiën zich bloemachtige figuren aan stengels, waaiëren de tentakels van een reusachtig vergroot micro-organisme de ruimte in.
. . . kan men de plastieken ondergaan als fraaie droomvormen, die de harmonie van een betere wereld ademen. Het zou inderdaad een gebeurtenis zijn als een dergelijk beeld in het door Brouwers bedoelde formaat tussen ons tegen de hemel zou afsteken."

De Waarheid

" wat werkelijk verbluffend is, dat is het vakmanschap wat er in zit. De soepelheid van de vorm en de weerspiegeling van het licht erin roepen associaties op met water. Je kan je voorstellen, dat iemand zoiets maakt uit glas of plastic, maar dit is staal! Keihard roestvrij staal!
Het zijn beelden om te betreden, om aan te raken, om in te schuilen eventueel."

Kunstbeeld

" Toch blijft het beslissende de platstische kracht van zijn beelden, naar alle kanten toe de ruimte bezielend, van alle kanten bezien boeiend en anders. Beelden om mee te leven en om aan te raken. Beelden, waarin de hedendaagse mens zich zal herkennen ook al zou hij het niet onder woorden kunnen brengen. Beelden, waaraan onze hedendaagse levensruimten zo schrijnend behoefte hebben."

Elseviers Magazine

" In kluizenaarschap werkte hij gestadig aan een klein maar sterk oeuvre. Nu hij ten slotte naar buiten treedt mag deze kunstenaar niet opnieuw aan de aandacht ontsnappen."

De Stem

" Dat zijn roetsvrij stalen beelden vooral zoveel jonge mensen aanspreken, komt ongetwijfeld omdat de symboolbetekenis van zijn plastieken het meest elementaire levensgevoel in een mens vertegenwoordigt."

Nieuwsblad van het Zuiden

" Eindelijk wordt de schijnwerper in de nationale kunstwereld op Adriaan Brouwers uit Gilze gericht. Eindelijk, want meer dan tien jaar lang hebben de gevestigde instanties zich niet om het zwoegen van die Brabantse beeldhouwer bekommerd; terwijl daar toch alle reden voor was."

Goirles Nieuwsblad

" Onder de vaardige handen van deze kunstenaar ontstaan vormen in dit hardste materiaal, die zo zacht aandoen, dat ze je uitnodigen tot aanraken, tot strelen. Voor de gevoelige toeschouwer wordt het langzaam maar zeker duidelijk, dat Adriaan Brouwers vecht met de hardheid van het leven. En hij lijkt daarin steeds meer als een overwinnaar uit de strijd te komen."

CITATEN UIT BRIEVEN - Elk citaat is uit een andere brief
=====

" Dinsdag morgen in het museum Bommel van Dam, een belevenis! Namens ons allen, leerlingen van het Collegium Masianum te Venlo en ook namens mij natuurlijk, dank voor wat U voor ons hebt gedaan. Wij zijn rijker geworden."

" In mijn laatste compositie, een werk voor koor, solisten, orkest en ballet stond een vraag centraal n.l. : Quare fremuerunt gentes ? Waarom zijn de volkeren in beweging, zijn zij op zoek, steeds maar weer. Wat zoeken zij? In jouw werk zouden ze het kunnen vinden."

" iemand die het leven zelve onder woorden durft/weet te brengen. En dat leven gestalte geeft in roestvrij stalen vormen, waardoor het abstracte begrip tot tatsbare werkelijkheid is geworden."

" Ik vind het prachtig! Uw werk spreekt mij wel erg aan. Ik had de T.V.uitzending gezien, maar de beelden zelf zijn veel mooier. Vooral de oppervlakte vind ik schitterend, veel levendiger dan op de T.V."

" Een stengel tilt zich zwaar omhoog
tast sidderend langs den vlakken rand
zinkt zwenkt spant tot een nieuwen boog
en boort zich vlijmend door den wand "

" Dan is er het kleinst beeld, het volledige evenwicht tussen mannelijk en vrouwelijk, het kernachtige, de oerkracht, het zo vanzelfsprekende, het bevat een heel sterke kracht, de levenskracht, de kiem."

" Je beelden hebben mij ontroerd, beroerd, bevestigd wat in mezelf leeft, en mij de kracht zal geven door te breken naar mijn omgeving in voelen zoals ik ben."

" Ik ga geen uitvoerig verhaal ophangen, dat kan voor mijn gevoel alleen maar afbreuk doen. Ik wil alleen dat je weet hoe een doodgewone huismoeder van 54 jaar diep getroffen en ontroerd is door wat je in beeld en woord tot uitdrukking hebt gebracht."

" maar wat ik van jullie, via de beelden en schilderijen heb gekregen bewaar ik nog, steeds."

- " Uw laatste beeld was prachtig, het was voor mij een opbloeiende vorm (bloem) het leven zelve. Hiervoor proviciat !"
- " Loslaten, loslaten, loslaten. Sterven en worden. Van "doen" naar laten gebeuren en ervaren. Steeds opnieuw kwam ik deze woorden tegen op m'n tocht.
Ik vind je beelden heel bijzonder, Adriaan. Ze roerden mij."
- " Ik wens jullie het allerbeste en hoop dat jullie beelden dit jaar de weg in de wereld zullen vinden. Dat zou zeer fijn zijn voor al die mensen in wie het ware en schone sluimert."
- " Ik waardeer enorm dat iemand als jij door je beelden anderen mee laat leren van wat jij doorleefde. Je stelt je daarmee kwetsbaar op. Bedankt! ! Jij schenkt de menmsheid zoveel door je beelden."
- " Ik had er geen spijt van dat ik was gegaan, o nee, ik was dolblij."
- " Dit heeft mij zeer ontroerd en doen beseffen dat deze beelden juist in deze tijd belangrijk zijn voor de mensen. Het zijn beelden van verwachting en hoop, die de mensen laten voelen dat we van elkaar afhankelijk zijn, maar die tegelijkertijd iedereen op de verantwoordelijkheid wijzen zijn of haar eigen weg te gaan, omdat er voor iedereen een dienstbare maar o zo belangrijke en unieke taak is weggelegd."
- " Na ons bezoek, vanmiddag, heben wij behoefte nog eens dank te zeggen voor een ontmoeting waarbij weer eens duidelijk is, dat er zoveel meer is dan wat ons omkleedt."
- " Ik wil jullie nog even terug geven hoe ik genoten heb vrijdag en niet alleen geroerd genoten, maar "gepakt" ben door jullie en jullie kunst."
- " Sie haben besser als ich das wesentliche begriffen und konen es, glucklicherwise, fur Sie und die Anderen zum Ausdruck bringen. "
- " Nog een keer heel veel bedankt dat ik die middag heb kunnen komen. Ik heb in die paar uur veel bijgeleerd. Het leek mij dat U nu datgene had gevonden waaruit het leven bestaat, vanuit zijn oervorm."
- " Het meest typische vond ik de overgang van het gevoel in een koele steriele leegte te zijn (bij binnenkomst) naar het gevoel van omgeven te zijn door warme, onuitsprekelijk veelzeggende uitstralingen. Gebrekking uitgedrukt, maar misschien dat je het begrijpt."
- " Een van de beelden die ik het mooiste vond, was een beeld waarin ik heel duidelijk een moeder-kind figuur zag. De moeder iets over het kind heengebogen en onderaan smelten de twee figuren ineen :
De nauwe band die moeder en kind met elkaar hebben. "

" Afgelopen zondag ben ik een middag bij U geweest. Een middag die ik nimmer zal vergeten. Een middag waaruit ik kracht put om te zoeken naar datgene wat ik die middag diep binnenin mij ervaren heb: de essentie van het leven. Nog nooit zijn gevoelens voor mij zo duidelijk in woord en beeld gebracht. Nog nooit zijn begrippen als kracht, balans en liefde zo voelbaar voor mij geweest."

" Lotus in de ruimte : Als een vlam
stond jij
in de Ruimte
een zuil van vuur.
Vluchten wilde ik
maar dwingend
eiste jij mij op.

Spreek
giet de stalen vorm
in harde woorden
breek open met taal
span met tekens de boog.

Wankelend
zocht ik steun
bij de Lotus.

Vrijgevochten
ontstijgt de zilveren vogel
het verzengende vuur
onblusbaar menselijk verlangen
er wiekt vederlicht omhoog.
Behoedzaam
omhelzen de stalen vlerken
de rose broze dageraad.

Ademloos
delen wij
het grote geheim. "

" Zaterdag in Brussel zag ik je beelden die me ontroerden en sprakeloos maakten."

" Wat zet je boven een brief gericht aan iemand die je niet kent, maar toch meent te kennen daar zijn werk een bijna beklemmend gevoel van "herkenning" teweeg brengt."

" Weer een keer bij jullie en de beelden zijn, dat op me laten inwerken, wat me veel moed en inspiratie geeft."

" Maar zoals jullie beelden op me in hebben gewerkt, is nog nooit gebeurd. Ik moet heel vaak aan Kreta denken, toen ik bij de San Maria George een week in de natuur heb geleefd en me nog nooit zo gelukkig en goed heb gevoeld. Dat gevoel heb ik ook gehad, bij en na jullie."